

Γεννά η διαπολιτισμικότητα μια νέα φιλοσοφία;

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Κάθε λαός έχει αναπτύξει μία αίσθηση φιλοσοφίας σχετικά με τον κόσμο, τα δικαιώματα των ανθρώπων, τις διαπροσωπικές σχέσεις και το δίκαιο μεταξύ των ανθρώπων. Η φιλοσοφία αυτή δημιουργείται με βάση τις ιστορικές συνθήκες που έχει βιώσει ο εκάστοτε λαός^[1]. Σήμερα στα πλαίσια της διαπολιτισμικότητας και της πολυπολιτισμικότητας, γίνεται προσπάθεια δημιουργίας μίας νέας φιλοσοφίας ως συνισταμένη των διαφόρων τοπικών ή εθνικών φιλοσοφιών. Η διαμόρφωση μίας νέας φιλοσοφίας βασίζεται σε τρία

βασικά αντικείμενα: α) τις δομές της πραγματικότητας, β) την ικανότητα γνώσης και γ) τους εποικοδομητικούς διάλογους και τις αντιπαραθέσεις σχετικά με τα πρότυπα και τις αξίες[2].

Η σύγχρονη φιλοσοφία έχει βάση δυτική. Η ανατολική φιλοσοφία, όπως η ινδική και η κινεζική, αφορά πράγματα του παρελθόντος. Ακόμα και οι Ινδοί ή Κινέζοι που αναπτύσσουν μία φιλοσοφία πάνω σε σύγχρονα θέματα είναι επηρεασμένοι από το δυτικό πολιτισμό και τη σκέψη του[3]. Η φιλοσοφία του Δυτικού Κόσμου για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις ανάγκες μίας διαπολιτισμικής κοινωνίας θα πρέπει να αναθεωρήσει κάποιες απόψεις σχετικά με τις φιλοσοφίες ανατολικών λαών και να απαλλάξει τις τελευταίες από χαρακτηρισμούς που δίνουν κάποια παρωχημένη αντίληψη σχετικά με αυτές. Τέτοιοι όροι είναι τα επίθετα, παγανιστικές, εξωτικές ή βάρβαρας. Παράλληλα, θα πρέπει να γίνει αποδεκτή ως βάση για τη δημιουργία μίας νέας διαπολιτισμικής φιλοσοφίας ότι όλες οι φιλοσοφίες έχουν βάση επιστημονική[4], ή τουλάχιστον οφείλουν να έχουν.

Η ορθή αντιμετώπιση της διαπολιτισμικότητας με βάση τη φιλοσοφία πρέπει να είναι στο πλαίσιο της φιλοσοφικής ηθικής[5], με βάση την οποία αξιολογούνται επιτυχώς ή όχι οι διάφορες μορφές συμπεριφοράς των ανθρώπων. Η φιλοσοφία για να μπορεί να προσαρμοστεί σε μία κοινωνία διαπολιτισμικότητας οφείλει να έχει:

α) Καθολικευσιμότητα, δηλαδή το πόσο μία πράξη μπορεί να είναι η ίδια σε όλες τις καταστάσεις της ζωής ενός ανθρώπου.

β) Εφαρμοσιμότητα, δηλαδή αυτό που πρέπει να τίθεται σε εφαρμογή οφείλει να βρίσκεται μέσα στα όρια των ανθρώπινων δυνατοτήτων, ειδικά δεν θα έχει καμία αξία.

γ) Επιτακτικότητα, δηλαδή οφείλεται μία ηθική φιλοσοφική πρόταση να εφαρμόζεται από εκείνους που την αποδέχονται ακόμα και αν δε συνάδει πάντοτε με το προσωπικό τους συμφέρον.

δ) Στοιχειώδη αλτρουϊσμό, δηλαδή πριν τη θέσπιση και κατοχύρωση μίας προτάσεως να λαμβάνεται υπ' όψιν το συμφέρον και των άλλων ανθρώπων και όχι μόνο γνώμονας εκείνων που εισηγούνται την πρόταση να είναι το κέρδος και η εναρμόνιση των πραγμάτων με το δικό τους όφελος.

ε) Δικαιολόγηση, δηλαδή οι εκάστοτε φιλοσοφικές θέσεις να έχουν ως υπόβαθρο κάποια αληθοφανή επιχειρήματα, τα οποία να μπορούν να τις δικαιολογούν και να τις στηρίζουν.

Εν κατακλείδι, οι βάσεις πάνω στις οποίες οικοδομείται η διαπολιτισμική

προσέγγιση είναι: α) η αναγνώριση της ετερότητας, β) η κοινωνική συνοχή, γ) η ισότητα και δ) η δικαιοσύνη. Μόνο υπό αυτές τις προϋποθέσεις θα μπορέσει να δημιουργηθεί μία νέα φιλοσοφία που δε θα έχει εθνικό ή φυλετικό χαρακτήρα αλλά θα είναι η βάση μίας διαπολιτισμικότητας.

Σημειώσεις

[1] Fr. M. Wimmer, *Is Intercultural Philosophy a New Branch or a New Orientation in Philosophy?*, Vienna χ.χ., σ. 1.

[2] Αυτόθι.

[3] Αυτόθι, σ. 3. Cf. the discussion of this question by K. H. Potter: «Are all indian philosophers Indian Philosophers?» in: *Journal of the Indian Council of Philosophical Research*, Vol. 11, 1985, No. 2.

[4] Fr. M. Wimmer, *Is Intercultural Philosophy a New Branch or a New Orientation in Philosophy?*, Vienna χ.χ., σ.4.

[5] M. Sanders, «Ethics and Interdisciplinarity in Philosophy and Literary theory», *diacritics* 32.3-4: 11. 3-16

Παρατήρηση: Το παρόν άρθρο αποτελεί τμήμα της εργασίας “ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ” της Δρ. Ειρήνης Αρτέμη, Θεολόγου- Φιλόλογου/PhD & MA Θεολογίας